

Innhold

Forord	5
Innledning	11
Marte	11
Torill	13
Kapittel 1	
Utviklingshemming	17
Begrepsbruk	17
Diagnosen	19
Kognitiv funksjonsnedsettelse	22
Nedsatt sosial tilpasningsevne	24
Kategorier av mennesker med utviklingshemming	25
Barn og unge med mild grad av utviklingshemming	25
Barn og unge med moderat grad av utviklingshemming	26
Barn og unge med alvorlig og dyp grad av utviklingshemming	27
Årsaker	28
Årsaker før fødselen	28
Årsaker under fødselen	28
Årsaker etter fødselen	29
Down syndrom (trisomi 21)	29
Er utviklingshemmingen av kvantitativ eller kvalitativ art?	32
Sjeldne syndromer	32
Seksualitet	34
Komorbiditet	35

Kapittel 2

Normalisering	37
På tur i Syden	37
Fra den historiske bakgrunnen	41

Kapittel 3

Å leve med utviklingshemming	55
---	----

Kapittel 4

Å finne veien inn	66
Veien inn	66

Kapittel 5

Særskilt tilrettelagt undervisning	70
Individuelle opplæringsplaner	72

Kapittel 6

Dagliglivsferdigheter og selvstendigjøring	81
Penger	84
Kosthold	85
Hygiene	87
Mobilitet	89

Kapittel 7

Overganger - fra barnehage til barneskolen, fra barneskolen til ungdomsskolen og fra ungdomsskolen til videregående	91
Fra barnehagen til barneskolen	92
Fra barneskolen til ungdomsskolen	94
Fra ungdomsskolen til videregående skole	96

Kapittel 8

Prinsipper for god undervisning	99
En inkluderende skole	99
Spesialundervisning	102
Grunnleggende prinsipper for en god skolehverdag	104
Generelle undervisningsprinsipper	106
Motivasjon	106
Konkretisering	107
Variasjon	110

Tålmodighet	112
Individualisering og sosialisering	113
Aktivering	117
Konstruktiv vurderingspraksis	119
Kapittel 9	
Leseopplæring	122
Leseutviklingens stadier	127
Motivasjon og begynneropplæring	129
Kapittel 10	
Matematikkundervisning	133
Tallforståelse	135
Mønstre	139
Rom	139
Måling	141
Tid	142
Penger	143
Abstrahering	143
Kapittel 11	
Alternativ og supplerende kommunikasjon - ASK	145
Opplæringsloven	146
Kommunikasjon med ASK-brukere	146
Kommunikasjonsformer og kommunikasjonshjelpemidler	148
Samtalepartnerens rolle	151
Læringsressurser og kompetanseutvikling	152
Bruk av nettbrett til kommunikasjon og læring	153
Veien videre	156
Kapittel 12	
Fra foreldrehold	158
Anjas historie	158
Monicas historie	167
Kapittel 13	
Nordstua	175
Personalet	176
Undervisningen	178

INNHOOLD

Alternativ og supplerende kommunikasjon - ASK	180
Foreldresamarbeid	181
Sanserommet eller snoezelen	181

Kapittel 14

Utviklingshemmede elever i videregående opplæring	184
Greveskogen videregående skole i Tønsberg	184

Kilder	190
---------------------	-----

Forfatteromtale	195
------------------------------	-----